
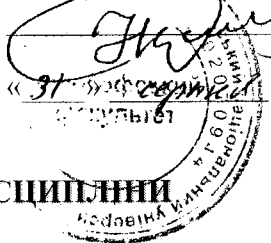

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедра історії філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Дмитро НЕЛІЦА

«31» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ СТАРОДАВНЬОЇ ФІЛОСОФІЇ

для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 033 Філософія
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітня програма Філософія
спеціалізація -
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2020/2021
Семестр I
Кількість кредитів ECTS 6
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладачі: Гнатовська Ганна Василівна, к.ф.н., доцент кафедри історії філософії

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. (І. Матвишук) «31» 08 2022 р.
на 202_/202_ н.р. _____ (_____) «__» 202_ р.

КИЇВ – 2021

Розробники: Гнатівська Ганна Василівна, к.ф.н., доцент кафедри історії філософії

Затверджено

« 30 » серпня 2021 р.

Зав. кафедри історії філософії

 (Тарас КОНОНЕНКО)

Протокол №1 від « 30 » серпня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

«31» серпня 2021 року

Пролонговано на 2022-2023 н.р. Протокол № 2 від 31 . 08 . 2022 р.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань про історію та філософський зміст творчості видатних мислителів Стародавності та оволодіння загальними методологічними засадами їх історико-філософського дослідження.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** загальну хронологію та зміст основних історичних подій в Стародавності;
2. **Вміти** здійснювати початковий аналіз змісту філософських першоджерел;
3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Історія стародавньої філософії» належить до переліку нормативних дисциплін ВНЗ та викладається у I семестрі I курсу бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів зі змістом філософської творчості видатних мислителів Стародавності в їх історичному та культурному контексті. Визначаються предмет, завдання, теоретичні основи, загальна методологія та основні напрямки досліджень філософії Стародавності. Окреслюються ключові засади виникнення філософської думки Античності, стародавніх Індії та Китаю. Формуються навички розуміння і тлумачення філософських розмислів видатних мислителів Стародавності, виявлення їх історичного зв'язку та пояснення теоретичних витоків.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань з історії розвитку філософської думки Стародавності. В результаті навчання студенти мають засвоїти перелік ключових історико-філософських лексичних одиниць (лем) дослідження; сформувати власний лексикон з історії філософії Стародавності та мати навички його застосування в науково-практичній діяльності. Здобути навичку здійснення початкового історико-філософського аналізу творів видатних мислителів Стародавності, та аргументованого викладу їх змісту.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ФК 1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури;

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.

ФК 10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і методи навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	періодизацію і ключові події та напрями історії стародавньої філософії;	Лекція, самостійна робота	Усна доповідь, підсумкова контрольна робота, іспит.	8
1.2	основні параметри і загальну специфіку передумов виникнення філософської думки в Стародавніх	Лекція, семінар, самостійна	Усна доповідь, підсумкова контрольна робота,	8

	культурах;	робота	іспит	
1.3	основні постулати філософських розмислів мислителів стародавньої Греції;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, підсумкова контрольна робота, іспит	8
1.4	специфіку та основний зміст філософської думки стародавньої Індії;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, підсумкова контрольна робота, іспит	8
1.5	основні ідеї етико-соціальних розмислів видатних філософів раннього конфуціанства та даосизму, моїзму і легізму.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, підсумкова контрольна робота, іспит	8
	Вміти:			
2.1	демонструвати знання основних джерел з вивчення історії філософії Стародавності та пояснювати специфіку їх історичного дослідження;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, підсумкова контрольна робота, презентація самостійного дослідження, іспит	4
2.2	пояснювати теоретичні витoki та генетичний зв'язок філософського доробку філософів Античності;	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, підсумкова контрольна робота, іспит	4
2.3	пояснювати проблемне підґрунтя та специфіку філософської культури стародавньої Індії;	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, підсумкова контрольна робота, іспит	4
2.4	пояснювати проблемне підґрунтя та специфіку філософської культури стародавнього Китаю;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, підсумкова контрольна робота, іспит	4
2.5	чітко і аргументовано визначати ключові лексичні одиниці історії стародавньої філософії.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, підсумкова контрольна робота, іспит	4
	комунікація:			
3.1	демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді	4
3.2	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернетресурсів, читання новітніх історико-філософських досліджень в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	4
3.3	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	Семінари	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, іспит	4
3.4	брати участь у фахових дискусіях в процесі аудиторної роботи;	Лекція, семінари	Дискусії	4

3.5	вести полеміку стосовно питань інтерпретації філософської спадщини видатних мислителів Стародавності.	Семінари	Дискусії	4
	автономність та відповідальність:			
4.1	критично опрацьовувати літературу з історико-філософських досліджень стародавньої філософії, володіти основними методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації;	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження.	4
4.2	вирішувати самостійно прості завдання, пов'язанні зі здійсненням початкових лексикографічних та текстологічних досліджень першоджерел історії стародавньої філософії;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження.	4
4.3	приймати самостійні рішення щодо вибору методів та форм власного дослідження в умовах невизначеності;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	4
4.4	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість пояснень філософських вчень видатних мислителів Стародавності;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, іспит	4
4.5	демонструвати можливості до подальшого навчання з високим рівнем автономності.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, підсумкова контрольна робота, презентація самостійного дослідження, іспит	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5
	Програмні результати навчання																			
ПРН 1. розуміти сенс філософії, її місце в системі культури;	+	+		+	+			+	+	+							+			
ПРН 3. знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії;	+		+	+	+		+	+												
ПРН 10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.						+	+			+	+	+	+	+	+					
ПРН 11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.	+	+		+	+		+	+	+		+	+				+	+			+
ПРН 18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну							+				+	+		+	+		+	+	+	+

інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати																			
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.5), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.5); (комунікація 3.1-3.5); (автономність та відповідальність 4.5), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5 – 15 / 30 балів

2. **Самостійна робота** (дослідження - конспектування філософських першоджерел стародавнього світу): РН 2.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5 – 9 / 10 балів

3. **Підсумкова контрольна робота РН** – 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.3, 2.4, 2.5, 4.5 – 12/20 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх (двох) частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складаються із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах), 2) самостійну роботу (дослідження проблем культурної політики, дослідження культурного інституту), 3) контрольну роботу, з урахуванням коефіцієнту 0,6. Всі види робіт в семестрі мають в підсумку:

- в максимальному вимірі = 60 балів
- в мінімальному вимірі = 36 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту:

Іспит у письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.3, 4.4, 4.5 – 24/40 балів

Екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 20 балів, що в загальному підсумку дає 40 балів за іспит.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 20 балів.

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 24 балів, вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час навчального періоду). В екзаменаційній відомості у колонці «бали за іспит/ екзамен» ставиться «0», а в колонку «підсумкова оцінка з дисципліни» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Рекомендований мінімум допуску до іспиту – 36 балів

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестр (мінімум 36, максимум 60 балів) та екзаменаційної роботи (мінімум 24, максимум 40 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 36 бали	Max – 60 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	До усіх тем протягом семестру. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«1» x 15 = 15	«2» x 15 = 30
Самостійна робота	До теми 3, 4, 5: дослідження - конспектування філософських першоджерел стародавнього світу (Додаток самостійної роботи студента) кінець вересня	«9» x 1 = 9	«10» x 1 = 10
Підсумкова контрольна робота	До тем 1-8	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна доповідь

2 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

1 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

Доповнення / участь в дискусіях

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми;

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

2. Самостійна робота (дослідження - конспектування філософських першоджерел стародавнього світу):

10-9 балів студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження;

8-6 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності;

5-0 балів - в цілому володіє матеріалом, але фрагментарно та поверхово його презентує, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань. Робота містить суттєві помилки.

3. Підсумкова контрольна робота:

20-15 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи;

14-10 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності;

9-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

4. Іспит: кожне питання в екзаменаційній роботі (в білеті 2 питання):

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи;

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності;

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

7.3 Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	Тема 1. Вступ до філософії Стародавнього світу	6	4	8
2	Тема 2. Мислителі «досократики».	10	6	10
3	Тема 3. Софісти, Сократ та філософія Платона.	8	4	12
3	Тема 4. Сократичні школи та філософія Арістотеля	8	2	6

5	Тема 5. Філософія доби Еллінізму.	6	3	9
6	Індивідуальна самостійна робота: дослідження – конспектування філософських першоджерел Стародавності.			22
7	Тема 6. Філософія стародавньої Індії.	10	7	13
8	Тема 7. Філософія стародавнього Китаю.	10	4	10
9	Підсумкова контрольна робота	2		
	ВСЬОГО	60	30	90

Загальний обсяг **180 год.**, в тому числі:

Лекцій – **60 год.**

Семінари – **30 год.**

Самостійна робота - **90 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1.Гнатовська Г.В. Історії східних філософій: Вступ до індійської філософії. Навчальний посібник. - К., 2021.

2.Індійська філософія: посіб. для студ. вищ. навч. закл. / кол. авторів; за заг. ред. Т. П. Кононенко. – Харків, 2019.

3.Історія філософії: Підручник/ За ред. В.І.Ярошовця. – К., 2010.

4.Історія філософії: Словник/ За ред. В. І. Ярошовця. – К., 2012.

Додаткова:

1. Аврелій М. Наодинці з собою. – К.: Апріорі, 2020.

2. Адо П. Що таке антична філософія? – К. Новий акрополь, 2015.

3. Арістотель Метафізика – К.: Темпора, 2022.

4. Арістотель Метафізика – К.: Фоліо, 2020.

5. Арістотель. Нікомахова етика / Αριστοτέλους. Ηθικα Νικομαχεια. - К.: Аквілон-Плюс, 2002. - 480 с.

6. Арістотель. Політика / Пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. — К.: Основи, 2000. — 239 с.

7. Арістотель. Про мистецтво (фрагменти) // Всесвіт. — 1978. — № 12.

8. Бойченко О.І. Філософська антропологія давнього Китаю - К., 2003

9.Гесіода Роботи і дні // Антична література: Хрестоматія. Давня грецька поезія в українських перекладах і переспівах. – К.: ІСДО, 1994.

10.Голоси стародавньої Індії. Антологія давньоіндійської літератури. – К., 1992.

11. Джвандзи / пер. з кит. Вон Гак. – Київ : Сафран, 2019. – 308 с.

12.Еліаде Мірча. Трактат з історії релігій / Пер. з фр. Олексія Панича. — К.: Дух і Літера, 2016. — 520 с.

13.Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Том 1. – К., Дух і літера, 2009.

14.Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Том 2. – К., Дух і літера, 2011.

15.Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Том 3. – К., Дух і літера, 2013.

16.Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Том 4. – К., Дух і літера, 2016.

17.Завгородній Ю., Луценко Д. „Вайшешика-сутри” Канади (I.1.1-48): переклад та історико-філософський коментар // Філософська думка. – К., 2006. - №6.

18. Лао-цзи Книга Дао де цзін. Канон шляху і спроможності – К.: ArtHuss, 2020.

19. Лао-Цзи. “Книга про дао і де” (“Даодецзін”). Переклад з китайської: Ж.Ліньов та Ян Хін-шун за редакцією Я.В. Шекери // Хрестоматія китайської літератури (від найдавніших часів до III ст. н.е.). Упорядник: Н.В.Коломієць. - Київ, 2008.

20. Луцишина О. А. Невизначене (savikalpaka) та визначене (nirvikalpaka) сприйняття у класичній та посткласичній санскр'ї / О. А. Луцишина // Східний світ. - 2011. - № 2.
21. Луцишина О.А. Уявлення про людину в Рігведі. — К., 2005.
22. Марк Аврелій Наодинці з собою – Л., Літопис, 2007. – 212 с.
23. Ніцше Ф. Повне зібрання творів. — Том 1. Народження трагедії. Невчасні міркування I—IV; Твори спадку 1870—1873. Переклад з німецької Катерина Котюк та Олег Фешовець. - Львів: Астролябія, 2004. — 769 с.
24. Платон Апологія Сокарата. – Харків: Фоліо, 2017. – 405 с.
25. Платон Держава / Пер. з давньогр. Д. Коваль. - К.: Орієнтир, 2016. - 340 с.
26. Платон. Бенкет. - Львів: Вид-во Українського католицького університету, 2005. - 178 с.
27. Платон. Діалоги. - Харків: Фоліо. 2008. - 349 с.
28. Плятон. Оборона Сократа // <https://archive.org/details/oboronasokrata00plat/page/1>
29. Сенека Л. Діалоги. – К.: Апріорі, 2016.
30. Сенека Л. Моральні листи до Луцілія. – К. Основи, 1999. – 608 с.
31. Сенека Л. Моральні листи до Луцілія. – К.: Апріорі, 2018
32. Соневицький М. Історія грецької літератури. Рання доба. – Рим, 1970. - Т.1.
33. Стрелкова А. Ю. Співвідношення буття, небуття та порожнечі в буддійській онтології / А. Ю. Стрелкова // Актуальні проблеми духовності. - 2013. - Вип. 14. - С. 60-69.
34. Тихолаз А.Г. Геракліт. – К., 1995.
35. Філософія науки: підручник / [І. С. Добронравова та ін. ; за ред. І. С. Добронравової] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2018.
36. Чижевський Д. Грецька філософія до Платона: Хрестоматія. - Мюнхен, 2015. - 386с.
37. Curie Virág The Emotions in Early Chinese Philosophy - Oxford, 2017.
38. Hnatovska H. The Image of Philosophy in Indian Culture: Etymology and Untranslatability of Terms. // Future Human Image, - Volume 13, 2020.
39. Mark Siderits Studies in Buddhist Philosophy - Oxford, 2016.

Інтернет ресурси

1. Gerson, Lloyd, "Plotinus", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Fall 2018 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/fall2018/entries/plotinus/>>.
2. Baltzly, Dirk, "Stoicism", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Spring 2019 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/spr2019/entries/stoicism/>>.
3. Bobzien, Susanne, "Ancient Logic", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Summer 2020 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/sum2020/entries/logic-ancient/>>
4. Studtmann, Paul, "Aristotle's Categories", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Spring 2021 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/spr2021/entries/aristotle-categories/>>.
5. The Enchiridion by Epictetus // https://archive.org/details/enchiridion_2006_librivox
6. Categories by Aristotle Translated by E. M. Edghill <http://www.classicallibrary.org/aristotle/categories/index.htm>
7. Fraser, Chris, "Mohism", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Spring 2022 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<https://plato.stanford.edu/archives/spr2022/entries/mohism/>>
8. 道德经 + три різні українські переклади (В.Дідика, С.Косянчука за редакцією В.Антонова, а також Ж.Ліньова і Ян Хін-шуна за редакцією Я.В. Шекери і в первісній версії “Всесвіту”) <http://www.molfar.info/?p=1231>